

DR. HABIL. MÜLLER ANETTA¹ – SERES JÁNOS¹ – SZÉLES-KOVÁCS
GYULA¹ – KRISTONNÉ DR. BAKOS MAGDOLNA¹ – VÁCZI PÉTER¹

¹ Eszterházy Károly Főiskola Testnevelés és Sporttudományi Intézet, Eger

A testnevelő tanárok munkaerőpiaci szerepe az egészségturizmus területén

Labour Market's Role of the Physical Education
Teacher in the Health Tourism

10.21486/recreation.2011.1.1.3

BEVEZETÉS

Hajdanán elsősorban a testnevelő tanár látta el az iskolai testnevelés órák megtartását, ő volt az, aki a délutáni edzéseket levezette és részt vállalt a szabadidősport területén is. Ezért a testnevelő tanárképzés összetett volt, magába foglalta a fen-

ti tevékenységekre történő felkészítést is. Ma azt tapasztaljuk, hogy a sportszakember-képzésben szakterületek szerinti differenciálódás következett be az iskolai testnevelés (testnevelő tanárképzés), a szabadidősport (rekreációs szakember

képzés) és a versenysport (edzőképzés) kompetenciáinak oktatásában. Amennyiben a tanügyi reformokat, a mai testnevelés órák számát, a tanulók egészségi és fizikai teljesítőképességét, a sport társadalmi megítélését vesszük figyelem-

ÖSSZEFOGLALÁS

A wellness szállodáknak a vonatkozó rendelet szerint (54/2003 GKM rendelet) az alábbi kínálati elemekkel kell rendelkezniük: fürdő, szauna, szépségápolással kapcsolatos szolgáltatások, terápiás és relaxációs kezelések, közösségi programok, sportprogramok (animációval) valamint reformtáplálkozási kínálat. A testnevelő tanárok részt tudnak vállalni a különféle sportprogramok megszervezésében és

lebonyolításában. Ezért a testnevelők képzésében szerepeltetni kell az egészségturizmus, a rekreáció ismeretanyagát, melyben a programszervezés kompetenciájának kialakítása a cél. A rekreációs tevékenységek, a sportprogramok a turisztikai termékfejlesztés egyik alternatívái lehetnek az egészségturizmus területén.

Kulcsszavak: egészségturizmus, animátor, testnevelő tanár

be, akkor nem lehetünk elégedettek a kialakult helyzettel, talán még mostohább a helyzet, mint valaha. A NAT bevezetésével ugyanis a testnevelés órák száma 47%-kal csökkent (Istvánfy 1999.), mely ugyancsak a gyermekek életének mozgásszegényebbé válását eredményezte. Nem is olyan régen megkérdőjelezték a testnevelés osztályozásának létjogosultságát. Azok a szakemberek, akik testnevelő tanár BSc diplomát kapnak, nem kapnak jogosultságot a tanításra, azonban a munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelően lehetőség nyílik az egészségturizmus területén a wellness szállodák sport, szabadidős és közösségi programjainak lebonyolításában, való feladatkör betöltésére.

IRODALMI ÁTTEKINTÉS

Mit értünk az **egészség** fogalma alatt? A Révai Nagy Lexikona (1991) szerint: „az egészség a betegségekkel ellentétes fogalom. Jelzi valamely élőlénynek azt az állapotát, melyben minden szerv teljes működési képességű.” – ezt a definíciót csupán a biológiai lények (növények, állatok) esetében fogadhatjuk el. Az ember „természeti” lényből „társadalmi” lényévé fejlődött, így esetében a biológiai jellegű egészség értelmezés koránt sem tekinthető teljes értékűnek. Az ember szociális lény is, fontos a kiegyensúlyozott élethez a baráti-, családi-, munkahelyi kapcsolatok rendszere. Ezt példázza nekünk Kipling a „Dzsungel könyvében” Maugli történetével. A vadonban, a társadalomtól messze felnövekvő „vadóc” nem tekinthető a mindennapi értelemben vett emberi lénynek. Az embert a nyelv használata, a társakkal való kommunikáció, a társas kapcsolatok rendszere teszi igazán

emberré. Ezen kívül az ember pszichológiai lény is, vagyis fontos a lelki egészség megőrzése és fejlesztése a pszichikus ártalmak és betegségek megelőzése, melyet a mentálhigiénié (Buda, 1998) fogalmával fejlethetünk ki.

Az Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization WHO) egészség definíciója már komplexen értelmezi az egészséget, nem csupán a betegségektől való mentességet jelenti, hanem: „teljes testi, lelki és szociális jólét” állapotaként. Cooper (1990) az egészséget „tökéletes közérzetnek” nevezi, arra hívja fel a figyelmet, hogy ez egy egyensúlyi állapot, amiért mindig a „megfelelőt” (sportmozgás, pihenés, alvás, evés, stb.) kell tennünk, se többet, se kevesebbet!

Abraham Maslow (1968) felhívja a figyelmet a mentális egészség kérdéseire. Szerinte az alapvető pszichoszociális szükségletek kielégítése, másrészt bizonyos megterhelő körülmények kiküszöbölése egyaránt feltételei a mentális egészségnek.

A wellness értelmezések közül érdekes Dunn összetett koncepciója.

A wellness hat legfontosabb ismérve (Dunn H. Travis, 1985):

- Az egyén egészséghez kapcsolódó felelősségtudata
- Rendszeres testmozgás
- Egészséges táplálkozás (ételek és italok megválogatása)
- Káros szenvedélyek (élvezeti cikkek, függőséget okozó szerek) kerülése, óvatosság a gyógyszerek szedésében
- Rendszeres ellazulás és stresszkezelés

- Környezetbarát szemléletmód (környezettudatosság).

A wellness tehát olyan életforma, amely hozzásegíti az embereket ahhoz, hogy egészségesebbek, karcsúbbak, boldogabbak legyenek, vagy csak egész egyszerűen jól érezzék magukat a bőrükben, mivel a többi egészségmegőrző programmal ellentétben a wellness az embert holisztikusan, azaz egységként szemléli. Fő ismérvei: a tudatos egészségmegőrzés, a rendszeres testmozgás, az egészséges táplálkozás, a káros szerek kerülése, a rendszeres ellazulás, a relaxáció, a stresszkezelés és a környezetbarát szemléletmód.

Az egészségturizmus összefoglaló néven tartalmaz minden, az egészséggel kapcsolatos utazási típust. Az egészségturizmusban a látogatók alapvető motivációja az egészségi állapot megőrzése, fejlesztése a deformitások és betegségek megelőzése (wellness turizmus) valamint az egészségi állapot javítása, a kialakult betegségek gyógyítása (gyógyturizmus) illetve a képességek fejlesztése és a fizikai teljesítőképesség növelése (fitness turizmus). Azt mondhatjuk, hogy az egészség megőrzése, vagy helyreállítása érdekében tett utazások összességét tekintjük egészségturizmusnak (Müller–Könyves, 2006).

A betegségek gyógyítása igen komoly terhet ró a társadalomra. Az országos egészségbiztosítási pénztár (OEP), mint feneketlen kút nyeli el a befizetett összegeket és olykor még ez is kevésnek bizonyul. A betegségek gyógyítása helyett a prevenció költséghatékonyabbnak mondható, nem beszélve arról, hogy az egyénnek is kellemesebb. Ezért tapasztaljuk azt, hogy a gyógyturizmus – mely a megromlott egészségi

ABSTRACT

According to the related government decree (54/2003 Ministry of Economics and Traffic MET decree) a wellness hotel shall provide the following services: pool, sauna, beauty-programs, therapy and relax services, social events and sports program (animation) and reform gastronomy. Physical education teachers can take part in the organization and management of sport programs. Hence we need

to include the knowledge material of health tourism and recreation in the physical education teacher training program in which the aim is to build competence for program organization. Recreational activities or sport programs can be an alternative for touristic product development in the field of health tourism.

Keywords: health tourism, animation, PE teacher

állapot helyreállítása érdekében tett utazás – mellett egyre növekvő kereslettel találkozhatunk a wellness szolgáltatások iránt.

Az egészséges életmód fogalmának széles körben történő elterjedésével az egészségturisztikai szolgáltatások körében az elmúlt években mind inkább a wellness került a figyelem középpontjába. A wellness egy olyan lehetőség, amely számos eszközt kínál az egészség megőrzésére. A wellness szinte mindent magába foglal, amivel a közérzetünket javíthatjuk. Egyfajta egészséges életmódra próbál nevelni, amelynek az egyik fontos alapelve, hogy törődjünk többet az egészségünkkel, előzzük meg a betegségeket. A termék-diverzifikáció eszközeit alkalmazva sok kezelést, kúrát fejlesztettek ki, melyek a wellness szállodák kínálati palettáját gazdagítják.

A wellness, amely egy, a well-being és a wholeness egyesítéséből létrehozott műszó, az átfogóan értelmezett (mentális, fizikai, biológiai) egészség összhangjának megteremtését célozza; és inkább kapcsolatos az életstílus megváltozásával, mint egy-egy konkrét betegség gyógyításával. Az egészségtudatos ember ugyanis életformájával, egészséges táplálkozásával, rendszeres testmozgásával járulhat hozzá egészségé megőrzéséhez, a betegségek megelőzéséhez.

A Magyar Wellness Társaság szerint (www.spahungary.hu)

„A wellness olyan életforma, amelynek gyakorlói a civilizáció okozta bántalmakat a test, lélek, szellem együttes kényeztetésével, odafigyeléssel, tudatos életvitellel igyekeznek megelőzni.”

A KPMG nemzetközi tanácsadó cég szerint

„A wellness lényege az egészség megőrzése: a mentális, fizikai és biológiai egészség összhangjának megteremtése; a hangsúly a megelőzésen van, a részvétel önkéntes a kezeléseken.”

A Spa & Wellness magazin szerint

„A wellness olyan életforma, amely az egészséggel kapcsolatos tudás megszerzésével, az egészségi állapot kedvező befolyásolásával a test, a lélek és a szellem optimális állapotát kívánja elérni. A tisztaságot jelképező őselem, a víz, a magyarországi wellnessben az egészség alfája és omegája. Hazánk szinte kimeríthetetlen termálvízkinccsel rendelkezik, olyannyira, hogy e tekintetben az előkelő ötödik helyet foglalja el a világban.”

A németek által kidolgozott wellness-modell (Wolfgang Nahrstedt, 2000) felhívja a figyelmet a wellness legfontosabb alappilléreire: a testi, lelki és szociális jó közérzetre, mely az egészség definíciójával analóg, azonban ennek a hármas egységnek a megvalósulását egy feltételhez köti: a környezethez. A szerepét, abban látja, hogy csak egészséges, tiszta természeti környezetben valósulhat meg mindez. Az embereknek egészségük érdekében rendszeres testi- és szellemi tevékenységeket kell végezniük, a stressz-szint kezelésére meditatív és stresszoldó technikákat kell alkalmazniuk, oda kell figyelni a helyes táplálkozásra, a megfelelő mennyiségű, és „minőségű” pihenésre, a test és szépségápolásra. Az arányos test, a jó kondíció, az arc, a kéz, a láb ápoltsága több mint esztétikai kérdés. A tudat, hogy a külső jó benyomást kelt növeli az önbizalmat, javítja a fellépést, ami a siker alapja a karrierben éppúgy, mint a társas kapcsolatokban, a magánéletben. A fitness olyan életforma, amely a jó fizikai erőnlétet, az egészséges életmódot és az esztétikus külsőt helyezi előtérbe. Azt mondhatjuk, hogy a két életforma nem létezhet egymás nélkül, azonban a wellness-től alapvetően az különbözteti meg a fitness-t, hogy nagyobb szerepet kap benne az aktív, sportos időtöltés és a test formálása.

A modell középpontjába helyezi el a saját felelősséget, mellyel rámutat arra, hogy mindenkinek legfőképpen a maga kezében van az egészsége. Okolhatunk másokat az egészségi állapotunk megromlásáért (pl. egyre többet hallunk a sajtóban a dohánygyártó cégek és a gyorséttermi láncok ellen pert indító csoportokról, akik őket okolják a kialakult tüdőrákjuk, vagy kóros kóvér-ségükért), azonban a káros szenvedélyek visszautasításának az egészséges életmód választásának döntése elsősorban a mi felelősségünk!

A wellness holisztikus, tehát átfogó értelemben foglalkozik az ember egészségével és feltételezi, hogy a személy önmaga is aktívan részt vesz egészségé megőrzésében, a betegségek megelőzésében.

Halbert Dunn amerikai orvos hat ismérvet dolgozott ki a wellnessre (www.spahungary.hu), melyek a következők:

- Az egyén egészségéhez kapcsolódó felelősségtudata;
- Rendszeres testedzés;
- Egészséges táplálkozás;
- Káros szenvedélyek, élvezeti szerek kerülése;
- Rendszeres ellazulás, stresszkezelés;
- Környezettudatosság, mely a mindennapi élet területére kiterjedően foglalkozik a környezetkárosító anyagok felhasználásának és az életvitel módosításának kérdéseivel.

Az egészségturizmus népszerűbb, mint valaha, akár a megelőzés, akár a rekreáció a turisták célja, hiszen az egészség a mai generációk érték-skáláján a csúcra ugrott. A 21. század tehát eddig soha nem remélt technikai haladást, új műszaki megoldásokat az információ szinte korlátlan áramlását és irigyelt életminőséget, kényelmet hozott sok ember számára. Ám a motorizáció és urbanizáció pozitívumai mellett súlyosak a gondok is. Ezek egyike az inaktivitás a mozgásszegény életmód, ami tömeges mozgásszervi elváltozáshoz, deformitáshoz, légzési-keringési zavarokhoz stb. vezetett. „Így napjainkban egyre több ember döbben rá arra, hogy nem csak az elérhető földi javaknak van ára. A legdrágábban megszerezhető és még drágábban megtartható érték az egészség” (Gedő-Rigler, 1998).

A wellness-üldülés, mint egy tudatos életstílus kifejeződése, egyre nagyobb szerepet kap valamennyi korosztály életében. Az aktív meg-

előzés bizonyítottan az élvezettel teli élet garanciája – az egészség egy életcél. A wellness célja: egy ésszerű, sikert ígérő és egészséges életstratégia követése.

A testnevelő tanárok, mint az egészség-turizmus humán erőforrásai

A gyógyturizmus kínálati elemei a különböző terápiás eljárások, melyek orvosi hátteret igényelnek. Bár tudjuk, hogy a mozgás szerepel a terápiás módszerekben (gyógytorna), azonban erre a területre gyógytornász végzettség szükséges.

Nézzük, meg mi van a másik, a wellness turizmus területével?

Németországban reprezentatív felmérés ke-reteiben (Der RDA Marktforschungsbericht, 2009, Reyseanalyse, 2009) megállapították, hogy a válság ellenére is 2007-ről 2008-ra egy mérsékelt bevétel növekedést értek el a hotelek, és az olcsóbb garniz szállók, panziók. Míg 2007-ben 16,5 millió eurót addig 2008-ban 16,6 millió euró bevételt realizáltak (Der RDA Marktforschungsbericht 2009. 13.p.). Mérsékelt növekedés volt megfigyelhető a nyári nyaralások területén, míg 2007-ben a német lakosság 74,8%-a, addig 2008-ban 76,2%-a nyaralt. A több mint 5 napos nyaralások száma 2007-ben 62,9 millió volt, mely mérsékeltén növekedett 2008-ra, hiszen 64 millióra nőtt. 2009-ben a német utazó lakosság 78%-ának a legfőbb utazási motivációja a nyugalom, a pihenés, a meleg klíma, a változatosság (kiszakadni a mindennapokból) volt. A megkérdezettek harmadának a nyaralás során végzett fitness-aktivitás volt a tipikus szabadidős tevékenysége. A kutatás szerint az egészségorientált körutazások, városlátogatások, wellness utazások és kúraajánlatok népszerűsége nőtt 2009-ben, mely növekedése tovább prognosztizálható. 2009-ben ugyancsak nőtt a német szenior korosztály és fiatalok külföldi desztináció-választásai, melyet az egészségük megőrzése és fittségük magtartása valamint a hosszabb életkor reményében tettek (Der RDA Marktforschungsbericht 2009. 3.p.).

Mindebből prognosztizálható, hogy a demográfiai változások és az ezzel járó öregedő társadalom hatásaként az egészségturizmus a jövő turizmus piacának megatrendjévé válik.

Hazánkban is az egészségturizmus egyre népszerűbbé válik és növekvő keresletet tapasztalhatunk a termék iránt.

Kerényi és mtsai (2009) 2009 nyarán a Komáromi Gyógyfürdőben, az Agárdi Termál- és Gyógyfürdőben, és a Pápai Várkertfürdőben 375

fős mintán végzett fürdő kutatás során megállapították, hogy a fürdőválasztás motivációjában a pihenés és a rekreáció nagyobb szerepet játszott, mint maga a fürdő hírneve, hiszen ezek a fürdők még kevésbé bevezették az egészségturisztikai piacon, így ezek arculatát erősíteni szükséges.

Saját kutatásunk (Müller és mtsai, 2009) is igazolta, hogy a fürdő látogatók körében egyre markánsabban fogalmazódik meg az igény a fürdőben lévő különböző sportos és wellness programok iránt.

A fürdők a testi-lelki és szociális jó közérzet, az egészség megőrzésének helyszíneivé változtak, hiszen hazai kutatások igazolták a fürdő látogatás beépült a mindennapok programjába. A rendszeres fürdő látogatók igénylik a megszokott szabadidős és wellness szolgáltatásokat és azok minőségét., és ezt a turisztikai desztinációk fürdőinek termékfejlesztésük során érvényesíteni kell. (Müller-Kórik, 2009, Mosonyi és mtsai, 2010).

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2009 decemberében a kereskedelmi szálláshelyet igénybe vevő külföldi vendégek száma 1,2%-kal, az általuk eltöltött vendégéjszakák száma 3,5%-kal csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva. A belföldi vendégforgalomban a vendégek száma 9,4%-kal, a vendégéjszakák száma 10,0%-kal csökkent. Összességében a vendégek száma 5,9%-kal, a vendégéjszakák száma 7,0%-kal maradt el az egy évvel azelőtti adatokhoz képest. Mind a külföldi mind a belföldi vendégforgalom csökkenésében érezhető a gazdasági válság hatása. (KSH, www.itthon.hu).

A gazdasági válság legnagyobb vesztesei a háromcsillagos szállodák voltak. 2008-ról 2009-re a 3 csillagos szállodák forgalma 14,8%-kal csökkent, az 5 csillagos szállodáké 2,3%-kal a négycsillagosoké 0,7%-kal csökkent. A wellness

szállodák forgalma csupán 0,3%-kal. (KSH, www.itthon.hu). A válság kevésbé csökkentette a wellness keresletét, mely az előző években dinamikus forgalombővülést mutatott.

Magyarországon jelenleg a wellness szállodák kritériumrendszerét a kereskedelmi szálláshelyek osztályba sorolásáról szóló, többször módosított IKIM rendelet – a legújabb módosítása az 54/2003 (VIII.29) sz. GKM rendelet 2003. nov. 27-től lépett életbe – szabályoz. A rendelet szerint a wellness szállodáknak az alábbi szolgáltatásokat kell kínálni:

1. „A szálloda minimum 1 féle beltéri fürdőmedencével rendelkezik (uszoda, pezsgőfürdő, élményfürdő, gyermekmedence).

2. A szálloda rendelkezik minimum 2 féle szauna vagy gőzfürdő létesítménnyel (finn szauna, bioszauna, infrasauna, gőzfürdő, aromakabin, törökfürdő, stb.).

3. A szálloda az arc-, test-, kéz-, láb- és hajápolási szolgáltatások közül legalább 4 féle szépségápolási lehetőséget nyújt (masszázsok, arckezelés, testtekeresés, ultrahangos testkezelés, hajápolás, fodrászat, pedikűr, stb.).

4. A szálloda legalább 6 féle masszázst, relaxációs és egyéb közérzetjavító – vizes és száraz – szolgáltatást kínál (akupunktúra, akupresszúra, izzasztó pakolás, kiopraktika, Bach-terápia, kneipp kúra, léböjt, életmód-táplálkozási tanácsadás, sóbarlang, masszázstechnikák, stb.).

5. A szálloda gasztronómiai kínálatában szerepelnek a régióra jellemző, hagyományörző magyar, továbbá reform- és vegetáriánus étel- és italajánlatok (gyógyteák, frissen préselt gyümölcslé, biobor).

6. A szálloda minimum 4 féle szabadidős sportolási vagy keleti mozgásprogramot kínál, és további minimum 1 féle aerobic jellegű tréninget. (Kardio- és izomerősítő gépek

*Dr. habil. Müller Anetta Ph.D.
főiskolai tanár*

*Eszterházy Károly Főiskola
Testnevelési és Sporttudományi Intézet, Eger*

e-mail: muller@ektf.hu

Fő kutatási témái az egészségturizmus és a szabadidőgazdaság.

Hobbija a sportolás és az üvegfestés.

szabadidős tevékenységek, szabadidősportok, alternatív mozgásprogramok (min. 4 féle: asztalitenisz, vitorlázás, golf, jóga, gyalogtúra, kerékpárkölcsönzés/túra, lovaglás, szörfözés, Thai Chi, tenisz, aerobic jellegű tréningek (min 1 féle: callanetics, stretching, kick-boksz, Taibo, spinning, vízi gimnasztika (aquafitness), aerobik, step-aerobik)

7. A szálloda minimum 3 féle közösségi, kulturális, zenei, művészeti programlehetőséget nyújt, illetve folyamatosan ajánlja a környék nyújtotta lehetőségeket (kulturális programok, kreatív alkotóműhely, tánc, közös kirándulás, közös játékok).

A humán erőforrás tekintetében a rendelet az alábbi feltételeket írja elő:

- A szálloda rendelkezik kardiogépekkel is felszerelt fitnesssteremmel és sportedzővel, sportoktatóval vagy testnevelő tanárral.
- A szálloda a nappali és a délutáni műszakban rendelkezik legalább egy fő wellness végzettségű vagy azzal egyenértékű végzettséggel rendelkező dolgozóval.

Ezt a kritériumrendszert az osztrák és német mintához analóg készítették el, ahol a kínálati elemek az egészség definíciója mentén lefedik a testi, lelki és szociális jó közérzet biztosításához nélkülözhetetlen kínálati elemeket. A kritéri-

umrendszerből kiderül, hogy a sportmozgások terén elég változatos mozgáslehetőségeket kell kínálni. Ezeknek a sportprogramoknak biztosítani kell az állóképesség fejlesztését a légzési- és keringési rendszer támogatását, illetve az egyes izomcsoportok izolált erejének (relatív erő, erőállóképesség) fejlesztését. Ezeknek a programoknak a szakszerű lebonyolításához, mint pl. küzdősportok, aerobik, stretching, vízi-gimnasztika, callanetics, tenisz, kerékpár- és gyalogtúra, stb. nélkülözhetetlen a megfelelő szakember alkalmazása. Így kritériumként fogalmazódik meg a testnevelő tanárok, sportoktatók, vagy edzők, személyi trénernek biztosítása, akiket a szállodának alkalmaznia kell.

A másik lehetséges kapcsolódási terület az animáció. A wellness szállodáknak ugyanis ezeken a kötelező elemeken kívül még úgynevezett fakultatív szolgáltatásokból pontokat kell összegyűjteni, a háromcsillagosnak 90-et, a négycsillagosnak 130-at, az ötcsillagosnak pedig 170-et. Ezek között a fakultatív szolgáltatások között szerepel az animátor, és az animáció, mely 10 pontot ér. A fakultatív pontok listáján a humán erőforrás nagyobb pontértékkel van „jutalmazva”, hiszen míg az animátor alkalmazása esetén 10 pont jár, addig a tenispályák (függetlenül a tenispályák számától) megléte 5, az asztalitenisz vagy internet kapcsolat 2 pontot ér.

Az animáció a Révai Új Lexikona szerint (1996): a latin animus, anima szóból ered, melynek eredeti jelentése lélek, életerő illetve a mozgókép készítés válfaja, vagyis „életre keltés”. A filmiparban animáció alatt a rajzfilmfigurák életre keltését értik. Az animál szó Révai Nagy Lexikona (1989) serkentést, buzdítást, ösztönzést jelent. A szabadidőiparban a jelentése: buzdít, ösztönöz, serkent. Az animátorok biztosítják a környezetet, a programokba való bekapcsolódást, részvételt, ami lehetővé teszi az önfeledt élményt a szakmai irányításukkal. Az animátor a szórakoztató, közösségi és sport programok lebonyolításán túl, a „házigazda” szerepét is betölti, melynek segítségével a vendégek kapcsolatteremtését segítik. Tájékoztatják a vendégeket a programokról, ösztönzik (motiválják) és nem kényszeríti, hogy vegyenek részt abban.

Egyre több wellness szálloda honlapján olvashatjuk a kínálati elemek

palettáján az animációt, mely egyre jobban felértékelődik. Vajon miért?

Minden vendéglátónak érdeke a megelégedett vendég, hiszen a visszatérő vendégkör kialakítását biztosíthatja, valamint nincs is annál jobb reklám (szájpropaganda), amikor a barátoknak ajánlja a vendég az adott szállodát. A gyerekanimáción keresztül a szülőket is megnyeri, hiszen egy elégedett gyerek, két elégedett szülő is eredményez.

A Maslow-piramis mind az öt szintjének emberi szükségletei teljesülnek amennyiben animációt is alkalmaz a szálloda. A fiziológiai szükséglet, a szállást, étel- és italszolgáltatás jelent, a biztonsági szükségletet a biztonságos hotelkörnyezet adja. Ezek animáció nélkül is teljesülhetnek, de az ezeket követő három szint teljesítése csak ott realizálódhat, ahol rendelkeznek animációval. A valahová tartozás érzését az animátorok alakítják ki azzal, hogy mindig barátságosak, névről szólítják a vendégeket, a legnagyobb természetességgel invitálják mindig a programokra őket, mintha régóta hozzájuk és a többiekhez tartoznának. A megbecsülés az előzőekből származtatható, ott ahol mindig szívesen látják a vendéget, akkor is megbecsülik, ha rosszul teljesít egy játékban vagy sportban, kiváltja a megbecsülés érzését. Végül pedig ezekben a klubokban az animátorok biztatásával és vezetésével olyan dolgokat is kipróbálhat, amire addig nem volt mersze vagy csak idegenkedett tőle. Amikor látja, megtapasztalja a vendég a sikert, úgy érezheti az önmegvalósítás mezejére lépett.

Mivel a testnevelő tanárok a wellness szállodák munkaerő piacán megjelennek, ezért a felkészítésük erre a feladatra új kihívások elé állítja azokat a képző intézményeket, oktatókat akik részt vállalnak a képzésükben.

HIPOTÉZISEK

A jó animátor és a jó testnevelő személyiségjegyeiben sok hasonlóságot figyelhetünk meg, hiszen mind a kettő emberekkel foglalkozik, ahol a kapcsolattartás, a kommunikációs képességek, empátia, stb. fontos momentumok. Hasonló eszközöket (sportmozgások) használ fel a testnevelő és az animátor is, más-más cél érdekében. A testnevelés szakos hallgatók amennyiben megismerik az animációban rejlő lehetőségeket szívesen elhelyezkednének animátori munkakörben és keresletet támasztanának a főiskolán történő animáció oktatása iránt.

MÓDSZEREK

A vizsgálat célja:

Kíváncsi voltam, hogy a leendő sportszakemberek milyen ismeretekkel rendelkeznek az animációról, valamint hogyan viszonyulnak az animátori munkakörhöz, mely jelentősen javíthatná a munkaerőpiacra jutásukat.

A vizsgálat módszere:

Az Eszterházy Károly Főiskola testnevelő tanári illetve az új képzési rendszer szerint testnevelő-edző BSc szakos hallgatói körében kérdőíves kutatási módszert alkalmaztam a vizsgálatomnál. Az adatokat SPSS 16.0-ás szoftver segítségével dolgoztam fel. A kérdőív válaszaiknak grafikus megjelenítéséhez, a diagramok készítéséhez Microsoft Office 2003 és 2007 Excel és Word programjait használtam.

A minta:

Az Eszterházy Károly Főiskola testnevelés szakos hallgatói töltötték ki a kérdőívet. 76 kérdőívet dolgoztam fel, ezért felmérésem egy mintaként szolgál. Minden évfolyam képviselte magát a megkérdezettek között. A 76 megkérdezett nemek szerinti eloszlása, 37 nő és 39 férfi. 16 fő első évfolyamos, 7 fő másodikévfolyamos, 17 fő harmadévfolyamos és 36 fő negyedévfolyamos hallgató adott választ.

A mintában az utolsó évfolyamosok képviselték magukat dominánsan, ami azért jó, mert ők már többet foglalkoznak a munkaerőpiacra jutásukkal, munkaerő piaci értékeikkel és elhelyezkedési esélyeikkel.

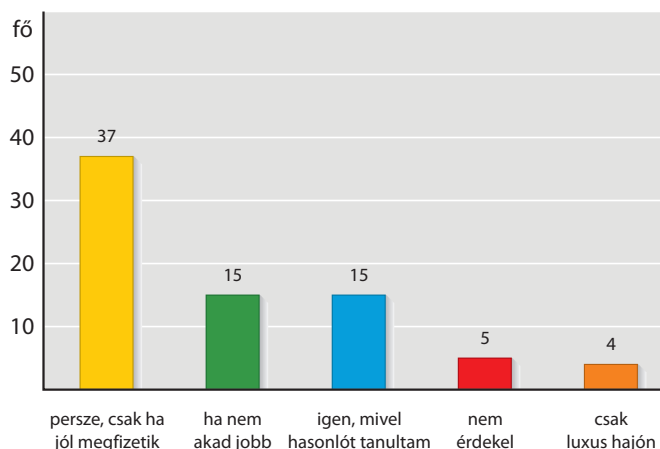
EREDMÉNYEK:

Az animáció, az animátor fogalmának vizsgálata a testnevelés szakos hallgatók körében:

A fejezet kérdései:

- Tudod-e, mit jelent az animáció kifejezés, mivel foglalkozik a sportanimátor?
- Ismersz-e olyan személyt, aki dolgozott ilyen munkakörben?
- Szívesen elhelyezkednél-e ilyen munkakörben?
- Tanárként, vagy animátorként helyezkednél-e el szívesebben?

Az első kérdésem természetesen arra irányult, hogy tisztában vannak-e az animáció fogalmával. 64,5%-uk (49 fő) tisztában van azzal, hogy mit jelent animáció, illetve mivel foglalkozik az animátor. A válaszadók 35,5%-a (27 fő) nem tudta, hogy mit takar ez a szolgáltatás, illetve munkakör.

1. ábra • A testnevelők animátorként való elhelyezkedési hajlandósága
1. figure • Physical Education Teacher Labour Inclination in Animator

Ezután a kérdés után röviden definiáltam az animációt és, hogy mit is csinál az animátor, és hol található ilyen szolgáltatás, illetve hol tölthető be ez a munkakör. Ennek az volt a célja, hogy, aki nem ismeri, egy új lehetőségre hívjam fel a figyelmét, olyan munkakörre, amit betölthet. A másik célja az volt, hogy a következő kérdésekre tudjon így válaszolni az is, aki eddig nem ismerte ezeket a fogalmakat.

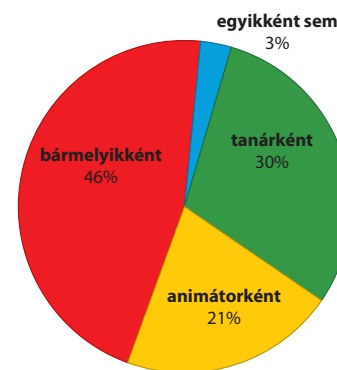
A következő kérdés az volt, hogy ismernek-e olyan személyt, aki animátorként dolgozott, dolgozik. Természetesen, aki nem tudta az előző kérdésben, hogy mit takarnak ezek a fogalmak, azok „nem”-mel válaszoltak. Sokan azok közül, akik ismerték a fogalmakat nem találkoztak még animátorral, nem vettek részt foglalkozásukon, vagy egyáltalán nem ismertek környezetükben olyan személyt, aki animátorként dolgozott. A 76 megkérdezettből 65-en nem ismernek animátort. 11 volt az igen válaszok száma (ezt azok választották, akik az előző kérdésre „igen”-nel válaszoltak). A 11 „animátort ismerők” közül is csak néhányan írtak példát, amelyek a következők voltak: „ismerős”, „Szathmári Márton”, „barátnőm”, „Siófokon a strandröplabdát rendezték”, „Füzesgyarmaton találkoztam velük”.

„Szívesen elhelyezkednél-e ilyen munkakörben?” (animátorként) kérdés volt a következőkben a kérdésblokkban. A válaszok arányai a következőképpen alakultak (1. ábra).

A válaszadók közül 5 főt nem érdekel ez a munka. Négyen csak luxushajón dolgoznának. Tizenötön akkor választanák ezt a munkát, ha nem lenne más lehetőség és tizenötön azért helyezkednének el animátorként, mert ehhez

hasonlót tanultak (testnevelés szak). A válaszadók többségét – 37 válaszadót – a jó fizetés motiválná ennek a munkakörnek a betöltésére.

Ezt a kérdést másképp tettem fel a következőkben, még pedig, hogy animátor, vagy tanár lenne szívesebben, és ezek mellett választhatták azt is, hogy bármelyik, vagy egyikként sem (2. ábra).

2. ábra • A tanári és animátori munkakör népszerűségének alakulása

2. figure • Popularity of PE teacher and animator job

Ez a kérdés azért fontos, mert a 46% „bármelyikként elhelyezkednénk” eredmény azt tükrözi, hogy az animációnak van létjogosultsága, tanítani kellene turisztikai és animáció tárgyakat a testnevelés szakon. Így a tanári pálya mellett a szabadidő gazdaság vagy turizmus területén való elhelyezkedési esélyek növekednének.

A főiskola, oktatás és az animáció esetleges kapcsolatának felmérése:

Két eldöntendő kérdést tettem fel a hallgatótársaimnak ebben a csoportban.

Mindkét kérdésemre az „igen” választ vártam túlnyomó többségben. A válaszok a következőképpen alakultak:

Tanulna-e többet, ha ez növelné az elhelyezkedési lehetőségeit? A válaszadók 89%-a (67 fő) hajlandó lenne többet tanulni, amennyiben javíthatna a munkaerő-piaci megítélésén, elhe-

lyezkedési esélyein, míg a válaszadók csupán 11%-a (9 fő), nem mutat erre hajlandóságot.

Amennyiben a főiskola szervezésében lenne egy olyan nap, ahol megismerhetnéd közelebbről az animátor munkáját, szívesen részt vennél rajta? A válaszadók 96%-a (72 fő) szívesen bővítené ismereteit az animációról, az animátori munkáról és szívesen tájékozódna az elhelyezkedési esélyeiről.

KÖVETKEZTETÉS

Hazánk Európai Unió csatlakozása, a tagállamokban zajló Bologna folyamat új kihívások elé állította a felsőoktatást, 2006 őszétől induló Bsc alapképzés elnevezése „Testnevelő, edző” lett, mely természetesen nem csak elnevezésbeli, de komoly strukturális és tartalmi változásokat eredményezett a tantervi anyagban és jól definiált oktatási módszereket kíván. Az alapszak elvégzése után lehet testnevelő tanár mesterképzésre jelentkezni, amely elvégzésével jogosultságot kap, hogy taníthasson.

Éppen ezért a leendő szakemberek képzésében egy új típusú testnevelés-szemléletet (Kristonné, 2006) követel, mely így a magvető-tőke szerepét kívánja erősíteni.

- A sportszakember képzés alapképzési szak tantervében, a választható tantárgyakon keresztül szerepeltetni kell, minél többféle sportágat, hogy minél többféle mozgásanyaggal ismerkedjenek meg a hallgatók.
- Felkészítésükben a turizmus, egészség-turizmus, rekreáció ismeretanyagának elsajátításában a kompetenciák kialakítása kerüljön előtérbe. A megszerzett elméleti ismeretanyagot tudják a gyakorlatban alkalmazni (egy meghatározott célcsoport igényeinek összeállított szabadidős programcsomag megtervezése, ezek lebonyolítása team-munkában).
- A mesterképzésben az oktatás módszertani ismereteket, a tábor- és túrszervezés módszertani kérdéseinek gyakorlat-centrikus elsajátítása kell, hogy szerepeljen.
- Nyelvi kompetenciák (magyar és legalább egy idegen nyelven) fejlesztése, a kommunikációs technikákra, szituációs gyakorlatokra fókuszálva.
- A protokoll, etikett alapvető szabályainak elsajátítása nem csak a turizmus területén de a mindennapi vagy az üzleti élet területén is nélkülözhetetlen.

Megállapítható, hogy a testnevelő tanárok megjelenésével a továbbiakban is számolhatunk az egészségturizmus wellness területén. Éppen ezért fontosnak ítéljük, hogy a testnevelők képzésébe épüljön be a turizmust feldolgozó ismeretanyag. A közalkalmazottaknak hét évente továbbképzés területén kredit pontokat kell gyűjteni kötelező jelleggel, így a továbbképzések kurzusaiába is célszerű lenne beépíteni az egészségturizmussal kapcsolatos ismereteket.

- A turisztikai trendekre vonatkozóan elmondhatjuk, hogy a turizmus és ezen belül a wellness turizmus kereslete dinamikus fejlődést mutat.
- A wellness kínálati elemei között hangsúlyozottan jelentkeznek a szabadidős és sportprogramok, melyeknek a sikeres, színvonalas lebonyolításában, a programok animálásában jelentős szerep hárul a testnevelőkre.
- A testnevelő tanárok felkészítésében markánsabban szerepeltetni kell a turisztikai és animációs ismereteket, és a program-szervezéshez, vendéglátáshoz szükséges kompetenciák kialakítását.

IRODALOMJEGYZÉK

1. Istvánfy Csaba (1999): összefogás az ifjúság egészségéért, edzetségéért. In.: Összefogás az Ifjúság egészségéért, edzetségéért, A Magyar testnevelő Tanárok Országos Egyesületének Országos Szakmai Konferenciájának kiadványkötete 1990. 03. 10. (szerk. Istvánfi Cs.)15–34.p.
2. Révai Nagy Lexikona (1991)VI. kötet. Szépirodalmi és Babits Könyvkiadó, Bp. 163.p.
3. Buda Béla (1998):Elmélet és alkalmazás a mentálhigiénében. Bp. TÁMASZ, 25.p.
4. Der RDA Marktforschungsbericht 2009, Reyseanalyse 2009
5. Der RDA Marktforschungsbericht 2009. 13.p.
6. Kenneth H Cooper (1990) A tökéletes közérzet programja. Sport, Bp.19–26.p.
7. Kristonné dr. Bakos Magdolna (2006): Új szemléletű iskolai testnevelés az ezredfordulón. In: Acta Academiae Pedagogicae Agriensis- Az Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei. XXXIII. Kötet. Eger. 153–158.p.
8. Maslow, A.H (1968): Toward a psychology of being. Van Nostrand Reinhold Company Incorporation, N.Y.
9. <http://www.spahungary.hu/lap.php?id=17>

10. Dr. Wolfgang Nahrstedt (2000): Der Wellnessurlaub, Marktgerechte Angebote Gesundheitstourismus europäischer Kur- und Urlaubsorte; Heilbad und Kurort, 2000. 08. 171–173.p.

11. Müller Anetta-Könyves Erika (2006): A testnevelő tanárok kapcsolódási pontjai az egészségturizmushoz. In: Acta Academiae Pedagogicae Agriensis- Az Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei. XXXIII. Kötet. Eger. 119–132.p.

12. Ggedő Dolóresz–Rigler Endre (1998): Labdás gyakorlatok a mozgásterápiában. Present Bt., Kecskemét. 5–15.p.

13. Marketingterv 2004. Magyar Turizmus Rt. 2003. okt. 7. 1–119.p. (www.itthon.hu)

14. Révai Új Lexikona (1996) I. kötet. Babits Kiadó, Szekszárd. 497.p.

15. Révai Nagy Lexikona (1989). Az ismeretek Enciklopédiája. I. kötet. Szépirodalmi és Babits Könyvkiadó. 658.p.

16. Kristonné dr. Bakos Magdolna (2006): Új szemléletű iskolai testnevelés az ezredfordulón. In: Acta Academiae Pedagogicae Agriensis- Az Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei. XXXIII. Kötet. Eger. 153–158.p.

17. KSH 2009, www.itthon.hu

18. Kerényi Erika–Dr. Müller Anetta–Szabó Róbert–Dr. Mosonyi Attila(2009): Analysis of Agárd, Komárom and Pápa's Thermal and Experiences Bath, according the guest's satisfaction. Egészségügyi marketing éstelekkommunikáció című konferencia kiadványkötete (CD). ISBN:978-963-06-8473-6., 11.o.

19. Dr. Müller Anetta–Szabó Róbert–Kerényi Erika–Dr. Mosonyi Attila PhD. (2009): Fürdő kutatás a Közép-dunántúli régióban. In. Acta Academiae Pedagogicae Agriensis. XXXVI. Sectio Sport. Sport, életmód, egészség. Az Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei. Szerkesztő: Honfi László. 65–77.p.

20. Mosonyi Attila–Könyves Erika–Kerényi Erika–Müller Anetta (2010): Miskolctapolca egészségturizmusa egy vizsgálat tükrében. International Conference of Tourism, Recreation and Sports Management. 27–28 th May 2010.kiadványkötete (CD) 8.o.

21. Müller Anetta–Kórik Valéria (2009): Az Észak-alföldi fürdők szerepe a turizmusban és a rekreációban. In. Economica 2009/2. szám.58–72.p. ISSN:1585-6216